

Slovo k povzbuzení na pátek 11. června 2021, na slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova
Biblická čtení: Oz 11,1.3-4.8c-9; Iz 12; Ef 3,8-12.14-19; Jan 19,31-37

Milé sestry, milí bratři,

o Kristově srdci – o Nejsvětějším Srdci Ježíšově, Nejsvětějším Srdci Páně – vyznáváme, že je to srdce boholidské, srdce, ve kterém se spojuje Kristovo Božství s lidstvím. Dále že je to srdce probodené, které nám přineslo spásu, srdce tiché a pokorné, od kterého se máme všichni učit. O těchto tajemstvích a pravdách naší křesťanské víry jsme rok co rok zvláště o dnešní slavnosti pozváni rozjímat...

Že člověk má srdce, je jasné. I to, že srdcem člověka nemyslíme jen orgán (nástroj) jeho těla, ale i celé jeho nitro, jeho duši, střed veškerého jeho vnitřního světa, to nejdůležitější v člověku. To dobře víme, tak smýšlíme a mluvíme a také víme, proč středu či duši člověka říkáme právě srdce. Podobně jako srdeční sval rozvádí po celém těle životadárnou okysličenou krev, a proto je odnepaměti vnímáno jako nejdůležitější část těla, tak i duše dává život všemu, co dělá člověka člověkem, a proto je vnímána jako základ celého jeho člověčenství. Duše dává člověku jeho ducha, který ho povyšuje nad pouhé nejvyšší uspořádání hmoty. Duši se do všech částí těla rozlévá život, oduševnělý dechem Božím.

Srdce souvisí s myslí člověka. Někdy se myslí a srdcem míní totéž, jindy se jedná o dvě součásti, dvě mohutnosti jedné duše. Ne nadarmo už staří antičtí myslitelé rádi rozvažovali, která z nich je důležitější, zda centrum člověka je spíše v hlavě (tedy v mysli), či v hrudi (tedy v srdci). Zda nositelem života je sám duch anebo oduchovnělá krev. A nedošli k jasnému závěru, protože oboje – mysl i srdce – k duši člověka (spolu se vztahovostí a vášnivostí) patří. Ať je to ale s duší člověka, jak chce, ať je jejím středem to či ono, v každém případě platí, že člověk srdce má a že toto srdce jej nejvíce činí člověkem. V srdci člověka, v jeho zalíbení se rozhoduje, co člověk chce či nechce, co učiní či neučiní. Proto na srdci člověka, jaké je, tolik záleží.

I Bůh má srdce, jak čteme na stránkách Písma svatého Starého i Nového zákona. Jistěže, Bůh nemá srdce jako my, v případě srdce Božího jde především o metaforu, o snad nejkrásnější a nejpochoptelnější vyjádření toho, že Bůh je láska a je živý.

Už ve Starém zákoně je Boží srdce vyjádřením toho nejkrásnějšího a největšího, co si pod pojmem srdce vůbec dovedeme představit: Hospodinovo srdce je středem Božího bytí, je důvodem Boží lásky a Božího milosrdenství (Božího milování srdcem), Bůh je plností života a především plností lásky. Boží srdce je soucitné a odpouštějící, dokáže se pohnout lítostí. «Obrací se ve mně srdce, rozněcuje i soucit» jsme slyšeli v prvním čtení z úst proroka Ozeáše. Bůh má srdce, Bůh je srdcem, jelikož je láskou, má člověka rád. To poznal a zakusil už Starý zákon...

I Ježíš Kristus, pravý Bůh a pravý člověk, musí mít srdce: jedno, které je zároveň dvojm, božským i lidským. Srdce Ježíšovo je ztělesněním, vtělením srdce Božího, srdce Otcova – Bůh se v Ježíši Kristu stal člověkem. A zároveň je tím nejlepším a největším možným uskutečněním srdce lidského – člověk v Ježíši byl doslova zbožštěn, lidská přirozenost byla povýšena svým vzorem a sjednocena s ním. V Pánu Ježíšovi se tak nejvíce setkáváme s Boží láskou i s tím, jací bychom měli být my, podle obrazu a podoby samotného Boha stvoření a Kristovou milostí proměnění. O tom je přeci celé evangelium.

Ježíšovo srdce je „místem“, v němž se Kristovo božství spojuje s lidstvím; v jedné osobě mající jedno boholidské srdce, Boží zalíbení se stane i Kristovým lidským zalíbením. V tom spočívá nejhlubší důvod naší úcty k Srdci Ježíšovu, její veliká oblíbenost a snad i nejdůležitější obsah dnešní naší poutní slavnosti, kdy jsme pozváni se s Boží dobrotou koncentrovanou v Srdci Páně znovu setkat.

Kéž bychom díky tomu znovu zatoužili, aby se naše srdce stále více připodobňovalo tomu jeho. Abychom i my měli stále více zalíbení v tom, v čem má zalíbení Bůh – v dobru,

abychom stále více chtěli to, co Bůh – lásku, abychom stále více toto zalíbení a chtění uváděli v čin – v následování Pána Ježíše, ve skutky lásky k Bohu i ke všem lidem.

Nepokojné a obojaké srdce naše boholidské srdce Ježíšovo nutně potřebuje. Naše srdce je totiž nejen mocné, ale i nemocné, nejen k obrazu a podobě Boha stvořené, ale i hříchem a slabostí pokažené, nejen milující, ale i nenávídící. Je v mnohém slabé, tolikrát porušené, mnohdy nevyzpytatelné. Zároveň zraněné i zraňující, často tvrdé, kamenné, obojaké, falešné. Prostě mnohdy vše jiné než milosrdné, dobré, laskavé, věrné a soucitné, tak jiné než to Ježíšovo. Proto potřebuje také pomoc a uzdravení, proměnu, posílení všeho dobrého v něm.

Kdo by snad o tom pochyboval, necht' si představí své myšlenky, které se také v jeho srdci rodí, hnutí, která se v nás zapalují, a hlavně činy a slova, do kterých pak ústí. Necht' se poctivě zeptá, v čem všem nedobré a nemilosrdném dokáže mít zalíbení, z čeho všeho nedobrého dokáže mít radost. Anebo se stačí leckdy i jen podívat do zrcadla, do obyčejného zrcadla odrážejícího jeho tělesného tvář: «Jako se na vodě zrcadlí tvář, tak srdce člověka na člověku» čteme ve starozákonní knize Přísloví, neboť «srdce mění tvář člověka buď k dobrému nebo ke zlému», jak praví Sirachovec. Natož když se pak zahledíme do zrcadla evangelia...

Pán Ježíš volá: «učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem». Volá nás, abychom stále čerpali Boží život z jeho probodeného boku. Volá nás stále, celoročně, ale dnes v kostele tajemství boholidského Srdce zasvěceném možná intenzivněji než kdekoli a kdykoli jindy...

Milé sestry, milí bratři, Boží dobrotu potřebujeme; setkat se s Boží láskou, s Božím milosrdenstvím, přijetím, soucitem potřebujeme opravdu všichni. Proměnu vlastního srdce také; víme všichni, jak na tom každý jsme.

Není jiné lepší cesty než pokorně přicházet k Pánu Ježíšovi, uctívat jeho srdce, hledět na ně, nechat se jakoby zalít jeho dobrotou, prosit o proměnu srdce svého.

Především v tomto smyslu se zbožnost a úcta k Srdci Ježíšovu zdají být – a také jsou – stále aktuálními...